

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ, ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету

А.В. Череп

« 30 » серпня 2022р.

ПРОЕКТУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти

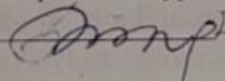
спеціальності

051 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Економіка та управління ринком землі»

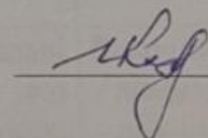
**Укладач Гамова Оксана Вікторівна д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки міжнародного туризму**

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки
міжнародного туризму
Протокол № 1 від « 29 » серпня 2022 р.
Завідувач кафедри міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки
міжнародного туризму

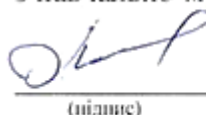

 Д.І. Бабіндра

Ухвалено науково-методичною радою
економічного факультету
Протокол № 1 від « 29 » серпня 2022 р.

Голова науково-методичної ради
економічного факультету

 І.І. Колобердянко

Погоджено
з навчально-методичним відділом

 (підпис)
 (ініціали, прізвище)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань <u>051</u>	Дисципліна професійної і практичної підготовки	-
	Спеціальність <u>«Економіка та управління ринком землі»</u>		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>Аналіз публікацій за темою</u>		Семестр	
Загальна кількість годин - 108		2-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,0 самостійної роботи студента – 2,38 індивідуальної роботи студента – 2,37	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	16 год.	-
		Семінарські	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		38 год.	-
Індивідуальні завдання:			
38 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 2 : 4,75

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є вивчення теорії і практики функціонування землекористування як важливої складової сфери підприємницької діяльності, матеріальної і фінансової основи територіальних громад. Землекористування, з однієї сторони, є певною гарантією стабільності бізнесу, збереження і примноження вартості капіталу, а з другої - фінансовою основою місцевого самоврядування.

Основні завдання курсу:

- сформувані науковий і практичний світогляд;
- розкрити суть, функції, зміст і організацію землекористування та землевпорядкування;
- систематизувати сучасне законодавство, методичні, нормативні й інші правові документи, які регламентують економіку землекористування та землевпорядкування, оборот типів землекористування;
- вивчити методи оптимізації та оцінки ефективності формування різних типів землекористування й їх ринкової вартості, інвестицій в землевпорядні рішення в процесі проектування;
- провести оцінку ефективності формування землеволодінь і землекористувань та впорядкувати їх території в процесі землеустрою;
- провести варіантне проектування та планування землекористування ринкового типу, обґрунтувати їх вибір по критеріях соціальної і еколого-економічної ефективності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- предмет, завдання та економічні закони і категорії;
- економічні і правові поняття, необхідні для вивчення інших землевпорядних та фінансово-економічних дисциплін і практичної діяльності в сфері економіки землекористування та інвестицій, управління земельними ресурсами та землеустроєм;

вміти:

- приймати правильні рішення в професійній діяльності у сфері землеустрою, на ринку землі і в управлінських рішеннях тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Контрольний модуль 1. Теоретичні основи економіки землекористування та землевпорядкування

- Тема 1. Економіка землекористування як наукова дисципліна
 Тема 2. Землекористування в системі суспільного виробництва
 Тема 3. Основні питання теорії економічної ефективності землевпорядження
 Тема 4. Економіка організації землеволодінь

Контрольний модуль 2. Методологія та методика оцінки економічної ефективності землекористування. Ціноутворення землі

- Тема 5. Ціноутворення землі як механізм розподілу ресурсів у ринковій економіці
 Тема 6. Оптимізація землекористування в умовах ринкових земельних відносин
 Тема 7. Методологія оцінки економічної ефективності землекористування та землевпорядкування
 Тема 8. Методика економічного обґрунтування землевпорядних рішень у проектах внутрішньогосподарського землевпорядження

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретичні основи економіки землекористування та землевпорядкування												
Тема 1. Економіка землекористування як наукова дисципліна	16	2	2	-	4	4	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Землекористування в системі суспільного виробництва	16	2	2	-	5	5	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Основні питання теорії економічної ефективності землевпорядження	18	2	2	-	5	5	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 4. Економіка організації землеволодінь	16	2	2	-	5	5	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	54	8	8	-	19	19	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Методологія та методика оцінки економічної ефективності землекористування. Ціноутворення землі												
Тема 5. Собівартість туристичного продукту	34	2	2	-	4	4	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Основні аспекти ціноутворення в туризмі	21	2	2	-	5	5	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Методологія оцінки економічної ефективності землекористува ння та землевпорядку вання	21	2	2	-	5	5	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Методика економічного обґрунтування землевпорядни х рішень у проектах внутрішньогос подарського землевпорядже ння		2	2		5	5	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	54	8	8	-	19	19	-	-	-	-	-	-
Усього годин	108	16	16	-	38	38	-	-	-	-	-	-

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економіка землекористування як наукова дисципліна	2
2	Землекористування в системі суспільного виробництва	2
3	Основні питання теорії економічної ефективності землевпорядження	2
4	Економіка організації землеволодінь	2
5	Собівартість туристичного продукту	2
6	Основні аспекти ціноутворення в туризмі	2
7	Методологія оцінки економічної ефективності землекористування та землевпорядкування	2
8	Методика економічного обґрунтування землевпорядних рішень у проектах внутрішньогосподарського землевпорядження	2

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Економіка землекористування як наукова дисципліна	2
2.	Землекористування в системі суспільного виробництва	2
3.	Основні питання теорії економічної ефективності землевпорядження	2
4.	Економіка організації землеволодінь	2
5.	Собівартість туристичного продукту	2
6.	Основні аспекти ціноутворення в туризмі	2
7.	Методологія оцінки економічної ефективності землекористування та землевпорядкування	2
8.	Методика економічного обґрунтування землевпорядних рішень у проектах внутрішньогосподарського землевпорядження	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економіка землекористування як наукова дисципліна Опрацювання та відповіді на теоретичні питання: <ul style="list-style-type: none"> • Охарактеризуйте поняття «економіка землеволодіння» і «економіка землекористування». Поняття і ознаки землекористування. • Які особливості сільськогосподарського землекористування? • Місце землекористування в системі суспільних інтересів і ринкових відносин. • Охарактеризуйте природно-технологічні фактори землекористування. • Охарактеризуйте групи земельних інтересів, які виникають в 	4

	<p>суспільстві. Які функції відіграє земля в системі суспільних інтересів і ринкових відносин?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сформулюйте сутність типів землекористування на ринку землі. • Дайте визначення і охарактеризуйте суть сталого землекористування. • Охарактеризуйте правило збереження основного капіталу. • Охарактеризуйте показники сталого розвитку США і місце серед них сталого землекористування, • Охарактеризуйте економічну функцію землі в життєдіяльності суспільства. 	
2	<p>Землекористування в системі суспільного виробництва Опрацювання та відповіді на теоретичні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Охарактеризуйте поняття «земля» як екологічну систему. Місце екосистеми «земля» в біоматеріальній системі економіки. • Охарактеризуйте теорію раціонального землекористування. • Охарактеризуйте умови оптимального розподілу ресурсів і формування землекористування. • Поняття та підходи до інтенсифікації використання земель. • Назвіть чинники раціоналізації землекористування та їх класифікацію. • Постулати теорії оптимізації землекористування та розумної рівноваги. • Принципи екологізації економіки землекористування. Поняття землекористування як екологічної системи. • Охарактеризуйте модель системи «виробництво землекористування». • Назвіть завдання оптимізації землекористування. • Охарактеризуйте умови оптимальності розподілу ресурсів Парето. 	5
3	<p>Основні питання теорії економічної ефективності землевпорядження Опрацювання та відповіді на теоретичні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Яка економіка найкраще використовує ціновий механізм для розподілу ресурсів? Охарактеризуйте види і різновидності вартості землі. • Чим відрізняється затратна від рентної концепції оцінки земельних ресурсів? • Розкрийте принципи ціноутворення землі в ринковій економіці Розкрийте сутність моделі прибутковості землекористування фон Тюнепа. • У йому полягає суть земельної ренти як функції прибутковості? Охарактеризуйте залежність земельної ренти від граничної продуктивності землі. • Охарактеризуйте взаємозалежність земельної ренти і орендної вартості землі. • Який вплив має попит і пропозиція на ринку землі на орендну вартість землі? • Способи вивчення попиту і пропозиції на типи землекористування для визначення орендної вартості землі? • Охарактеризуйте показники попиту і пропозиції. • У чому полягає сутність оптимізації землекористування в умовах 	5

	<p>ринкових земельних відносин?</p> <ul style="list-style-type: none"> Охарактеризуйте сутність рентного характеру землекористування в сільському господарстві. Дайте визначення диференціальної земельної ренти і її складових. 	
4	<p>Економіка організації землеволодінь</p> <p>Опрацювання та відповіді на теоретичні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> Охарактеризуйте сутність земельної ренти в населених пунктах та в інших несільськогосподарських галузях. У чому полягає вплив соціально-економічних чинників на раціоналізацію землекористування? Які розміри сільськогосподарських угідь можна вважати оптимальними? Чому при оптимізації землекористування необхідні регіональні дослідження? Яка роль екологічних і правових обмежень в оптимізації землекористувань? Назвіть еколого-економічні класифікації земель і вкажіть їх місце в раціоналізації землекористування. У чому полягає сутність еколого-економічної класифікації земель для сільськогосподарського призначення та для лісового господарства і рекреаційних цілей? Визначте економічні особливості формування структури оптимального землекористування залежно від території. Розкрийте сутність економічного обґрунтування вибору місця розташування земельних ділянок різних об'єктів господарювання. Які чинники можуть характеризувати доцільність місць розташування конкретних типів землекористування? Перелічіть фактори, які впливають на характер землекористування в містах. Як можна перенести фактори структуризації землекористування в містах на сільську місцевість? 	5
5	<p>Ціноутворення землі як механізм розподілу ресурсів у ринковій економіці</p> <p>Опрацювання та відповіді на теоретичні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> Розкрийте сутність моделювання вибору оптимального місця розташування типів землекористування. Охарактеризуйте відомі моделі формування структури землекористування. У чому полягає вплив структури землекористування на орендну вартість землі і яка їх економічна суть? У яких аспектах необхідно розглядати оптимізацію сільськогосподарського землекористування? Охарактеризуйте сутність екологічної, економічної та соціальної ефективності землеустрою. Дайте визначення народногосподарської і комерційної ефективності. Які критерії і показники застосовуються при визначенні ефективності землекористування і землевпорядкування? Охарактеризуйте узагальнений показник народногосподарської ефективності. Охарактеризуйте методологічні підходи оцінки ефективності землекористування і землевпорядкування. До яких показників відкоситься збільшення вартості землі? Охарактеризуйте систему показників оцінки ефективності 	4

	<p>внутрішньогосподарської організації території сільськогосподарських землекористувань.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що розуміється під соціально-економічним характером землеустрою? • Охарактеризуйте основні показники раціоналізації розмірів сільськогосподарських землеволодінь і землекористувань. їх взаємозв'язок і взаємозалежність. • Від яких умов виробництва залежить площа сільськогосподарського підприємства і як ці умови взаємозалежні? 	
6	<p>Оптимізація землекористування в умовах ринкових земельних відносин</p> <p>Опрацювання та відповіді на теоретичні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Охарактеризуйте методику оцінки економічної ефективності і конкурентоздатності сільськогосподарських землеволодінь і землекористувань. • Як впливає: вилучення земель на економіку і конкурентоздатність сільськогосподарських підприємств? • Охарактеризуйте методику оцінки варіантів вилучення землі. • Дайте загальне поняття недоліків землекористування. Охарактеризуйте класифікацію недоліків по характеру несприятливого впливу на результати господарської діяльності. • Що варто розуміти під територіальними недоліками землекористування і як вони впливають на результати господарської діяльності? • Що варто розуміти під упорядкуванням землекористування і які цілі цього заходу? • Що таке просторові умови землекористування? • Викладіть методику визначення середньої відстані. • Як визначити коефіцієнт компактності і що він характеризує? • Як визначити коефіцієнт далекоземелля і що він характеризує? 	5
7	<p>Методологія оцінки економічної ефективності землекористування та землепорядкування</p> <p>Опрацювання та відповіді на теоретичні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що характеризує коефіцієнт округлості? • Для чого потрібна оцінка просторових умов землекористування? • Охарактеризуйте методику обґрунтування ефективності надання земель для несільськогосподарських потреб. • Які збитки несе сільське господарство від встановлення земельних сервітутів? Охарактеризуйте методи оцінки збитків нанесених встановленням земельних сервітутів. • Охарактеризуйте методичні підходи до оцінки збитків (недоодержаних доходів), які спричинені внаслідок обмежень прав власників землі і землекористувачів. • Охарактеризуйте методику оцінки відшкодування збитків сільськогосподарських виробників власникам землі та землекористувачам при вилученні або оренді сільськогосподарських угідь під лінійні об'єкти, • Охарактеризуйте складові моделі визначення розмірів збитків сільськогосподарського виробництва при вилученні земель під об'єкти. • Які рентоутворюючі показники враховуються при оцінці 	5

	<p>компенсаційних виплат у зв'язку з вилученням земель населених пунктів?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Охарактеризуйте моделі розрахунку ренти розташування земельної ділянки, забезпеченості житлом культурно-побутового обслуговування, інженерною інфраструктурою, пам'ятників історії, культури і архітектури, елементів умов будівництва. • Охарактеризуйте напрями оцінки ефективності землевпорядних заходів в проектах внутрішньогосподарського землеустрою сільськогосподарських підприємств. 	
8	<p>Методика економічного обґрунтування землевпорядних рішень у проектах внутрішньогосподарського землевпорядження</p> <p>Опрацювання та відповіді на теоретичні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як форми організації території і виробництва узгоджуються між собою і яка домінуюча роль землі на кожному рівні організації? • Охарактеризуйте види обґрунтування внутрішньогосподарського землеустрою. • Охарактеризуйте методику економічного обґрунтування розміщення виробничих підрозділів і господарських центрів. • Які показники використовуються при оцінці ефективності розміщення шляхової мережі і їх сутність? • Охарактеризуйте методику оцінки ефективності оптимізації і поліпшення земельних угідь в сільськогосподарських підприємствах. • По яких критеріях здійснюється еколого-економічне обґрунтування організації системи сівозмін? • Охарактеризуйте метод приросту валової продукції рослинництва за рахунок агроекологічних чинників. • Охарактеризуйте основні показники економічного обґрунтування впорядкування сівозмін. Розкрийте сутність критеріїв і показників оцінки розміщених полів і робочих ділянок у сівозмінах. • Які критерії і показники застосовуються для оцінки економічної ефективності агротехнічних заходів? • Які критерії і показники застосовуються при оцінці економічного обґрунтування розміщення полезахисних лісосмуг і їх сутність? • У чому полягає сутність комплексної оцінки економічної ефективності внутрішньогосподарської організації території? 	5
	Разом	38

8. Індивідуальні завдання

Підготуйте аналіз періодичних видань на одну із запропонованих тем. Дозволяється користуватися науковими статтями, статистичними виданнями, аналітичними оглядами.

1. Економіка землекористування домашніх господарств сільських територій.
2. Теоретичні основи формування ринку земельних ділянок та його інфраструктури.
3. Проблеми формування режиму територій, які використовують із рекреаційною метою.

4. Принципи діагностування нецільового використання земель.
5. Ризики екологічнобезпечного використання земель в умовах глобальних кліматичних змін.
6. Основи планування сталого землекористування .
7. Фінансово-економічний механізм розвитку земельних відносин у контексті сталого землекористування .
8. Оптимізація сільськогосподарського землекористування на місцевому рівні .
9. Сутність і поняття територіального планування землекористування в Україні .
10. Особливості впливу умов землекористування на його сталий розвиток .
11. Екологія землекористування України у системі суспільних інтересів .
12. Фрагментація землекористування: поняття, зміст, переваги та недоліки
13. Еколого-технологічні проблеми забезпечення сталості сільськогосподарського землекористування у ринкових умовах .
14. Формування екологічнобезпечного землекористування в умовах підвищеної ерозійної небезпеки .
15. Особливості удосконалення грошової оцінки земель .
16. Ринок земель сільськогосподарського призначення: зарубіжний досвід і перспективи для України .
17. Консалтингова діяльність землепорядників в аграрному секторі економіки України .
18. Вплив лісонасаджень на екологічну стабільність агроландшафтів .
19. Аналіз зарубіжного досвіду орендних земельних відносин .
20. Розвиток орендних земельних відносин сільськогосподарських підприємств .
21. Особливості удосконалення грошової оцінки земель .
22. Стратегія раціонального використання земельно-ресурсного потенціалу .
23. Критерії та індикатори оцінювання ефективності управління землями лісового фонду .
24. Методика нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення: напрями вдосконалення .
25. Нормативно-правове забезпечення проведення грошової оцінки земель .

9. Методи навчання

Розповідь, бесіда, пояснення, лекція, лекція-огляд, практична роботи, дослідні роботи, ігрові методи, інтерактивні тощо.

10. Методи контролю

Лекція: фронтальне опитування, вибіркове усне опитування, письмове опитування, тестування, технічний диктант.

Семінарське заняття: співбесіда, захист доповідей (рефератів), діалог, тестування, комбіноване опитування, письмове опитування за індивідуальним завданням, усне опитування за індивідуальним завданням, програмоване опитування, взаємоконтроль, співбесіда, контрольна робота.

Самостійна робота студентів: перевірка конспекту, перевірка відповідей на проблемні питання, опитування на семінарському занятті.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ З КОЖНОГО МОДУЛЯ І ДИСЦИПЛІНИ В ЦІЛОМУ

1. Економіка землекористування та землевпорядкування як наукова дисципліна.
2. Суть економіки землекористування та землевпорядкування.
3. Поняття і ознаки землекористування та землевпорядкування в різних сферах життєдіяльності людини.
4. Місце землекористування в ринковій системі економіки.
5. Предмет, методи і завдання курсу «економіка землекористування».
6. Теоретичні основи раціоналізації землекористування.
7. Земля в біосоціальной і відтворювальній системі.
8. Раціоналізація розподілу ресурсів.
9. Економічна ефективність і добробут суспільства.
10. Умови оптимального розподілу ресурсів і формування землекористування. Раціональне землекористування і інтенсифікація використання земель.
11. Чинники раціоналізації землекористування.
12. Методологічні основи оптимізації землекористування.
13. Ціноутворення землі як механізм розподілу ресурсів у ринковій економіці.
14. Економічна ефективність розподілу ресурсів через ціновий механізм.
15. Принципи ціноутворення землі.
16. Прибутковість землекористування основа ринкової вартості землі.
17. Модель прибутковості землекористування Von Thunen.
18. Земельна рента як функція прибутковості землі.
19. Земельна рента і закон зменшення граничної продуктивності землі.
20. Земельна рента та орендна вартість землі.
21. Залежність орендної вартості землі від попиту і пропозицій на типи землекористування.
22. Оптимізація землекористування в умовах ринкових земельних відносин.
23. Рентний характер земельних відносин і землекористування в сільському господарстві.
24. Земельна рента в населених пунктах та сільськогосподарських галузях.

25. Вплив соціально-економічних факторів на раціоналізацію землекористування.
26. Екологічні і правові обмеження використання земель.
27. Еколого-економічна класифікація придатності земель.
28. Однорідні земельні масиви.
29. Методологія оцінки економічної ефективності землекористування та землевпорядкування.
30. Сутність і принципи оцінки економічної ефективності землекористування та землевпорядкування.
31. Критерії і показники оцінки економічної ефективності землекористування та землевпорядкування.
32. Методологія побудови системи показників оцінки організації території сільськогосподарських землекористувань.
33. Методи визначення економічної та екологічної ефективності землекористування та землевпорядкування.
34. Економіка організації землеволодінь та землекористувань.
35. Стандартизація і нормування у галузі охорони земель.
36. Землеустрій основний механізм раціоналізації землеволодінь і землекористувань.
37. Раціоналізація розмірів сільськогосподарських землеволодінь і землекористувань.
38. Оцінка економічної ефективності і конкурент нездатності новостворюваних сільськогосподарських землеволодінь та землекористувань.
39. Оцінка наслідків вилучення земель при реорганізації землекористування сільськогосподарських підприємств.
40. Оцінка ефективності ліквідації недоліків землеволодінь і землекористувань.
41. Економічне обґрунтування падання земель для несільськогосподарських потреб.
42. Оцінка збитків нанесених встановленням земельних сервітутів та обмежень щодо використання земель.
43. Оцінка відшкодування збитків сільськогосподарського виробництва власникам землі та землекористувачам при вилученні або оренді сільськогосподарських угідь під лінійні об'єкти.
44. Оцінка компенсаційних виплат при вилученні (продажі) земельних ділянок в межах населених пунктів.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль знань										Іспит	Сума	
Контрольний модуль 1					Контрольний модуль 2							Індивідуальне завдання
T1	T2	T3	T4	М.Р.	T5	T6	T7	T8	М.Р.			
5	5	5	5	10	5	5	5	5	10	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

12. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Методичні матеріали для забезпечення семінарських, практичних занять.
4. Методичні матеріали для забезпечення самостійної роботи студентів.
5. Контрольні завдання та тести.
6. Завдання для виконання комплексної контрольної роботи.
7. Перелік питань до іспиту.

13. Рекомендована література

Основна:

1. Дехтяренко Ю. Ф. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні / Ю. Ф. Дехтяренко, М. Г. Лихогруд, Ю.М. Манцевич, Ю.М. Палеха. - К.: Профі, 2007. - 624 с.
2. Вихруш В.П. Основи бізнесу: підручник / В.П. Вихруш-Том. 1. - Тернопіль: Збруч, 1998. - 200 с.
3. Волков С.Н. Землеустройство. Экономика землеустройства / С. Н. Волков Т.5. -М.: Колос, 2001. - 456 с.
4. Другак В.М. Теоретичні та методичні основи економіки землекористування: навчальний посібник / В.М. Другак. - К.: ЦЗРУ, 2004. - 150 с.
5. Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: навч. посібник / за заг. ред. д.е.н., проф. С.Ф. Покропивного. - КНЕУ, 2000. - 328 с.
6. Кустовська О.В. Організація сільськогосподарського землекористування: екологічні та економічні засади: монографія / О.В. Кустовська. - К.: ДІА, 2012. - 260 с.
7. Кустовська О.В. Методичні рекомендації для вивчення дисципліни та виконання практичних робіт з «Економіка землекористування та землевпорядкування» для слухачів магістратури другого року навчання за спеціальністю «Землеустрій та кадастр» / О.В. Кустовська. - К.: Вид. НУБіП, 2011. - 64 с.
8. Кустовська О.В. Організація території сільськогосподарських підприємств на засадах створення еколого-безнечних агроєкосистем: монографія / О.В. Кустовська. -К.: ТОВ «ДІА», 2010. - 112 с.

Додаткова

1. Економічний словник-довідник / За ред. С.В. Мочерного. - К.:Феміна, 1995. - 368 с.
2. Закон України «Про господарські товариства» // Голос України. - 1992. - №198.
3. Закон України «Про землеустрій» // Землевпорядкування. - 2003. - №3.
4. Закон України «Про охорону земель» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до Закону: <http://rada.gov.ua/>.
5. Закон України «Про оцінку земель». Законодавство України про землю. КНТ. - 2004. - С. 127 - 136.
6. Земельне законодавство України: Збірник нормативних актів, судової та арбітражної (господарської) практики: У 2 кн. - 2-ге вид., переробл. та допов. / За ред. Даниленка А.С., - К.: Урожай, 2002. - 690 с.
7. Земельний кодекс України // Землевпорядкування. - 2001. - № 4. - С. 47-107.

Інформаційні ресурси:

1. Журнал «Землеустрій, кадастр і моніторинг земель» <http://zemcad.com.ua/en/>
2. Сайт Державного агентства земельних ресурсів України
<http://land.gov.ua/>
3. Сайт Міністерства екології та природних ресурсів України
<http://www.menr.gov.ua/>

14. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Іспит. Кожен білет складається з 5 завдань:

1. Поясніть значення категорій;
2. Теоретичне питання № 1;
3. Теоретичне питання № 2;
4. Тести;
5. Ситуаційне завдання.